

KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15- 2016-00001
A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés

A gyűlölet-bűncselekmények nyomozásának jellemző hibái a strasbourgi sztenderdek alapján

Dr. Kirs Eszter
Miskolci Egyetem ÁJK, Budapesti Corvinus Egyetem TK,
Magyar Helsinki Bizottság

**Nemzeti Közszolgálati
Egyetem**

SZÉCHENYI 2020

**MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA**

**Európai Unió
Európai Szociális
Alap**

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének releváns rendelkezései

- 2. cikk – Élethez való jog
- 3. cikk – Kínzás tilalma
- 8. cikk – Magán- és
családi élet védelme

- 14. cikk – Megkülönböztetés
tilalma

http://gyuloletellen.hu/sites/default/files/gyem_ejebjoggyak.pdf

Áldozati csoportok az EJOB által tárgyalt ügyekben

- Etnikai csoport: roma közösség
- Vallási csoport: Jehova tanúi, Hare Krisna közösség
- Szexuális orientáció, nemi identitás: LMBTQI közösség
- Sérülésből adódó, születéstől fennálló adottságok: mentális vagy testi fogyatékkal élők

Az EJOB alapvető koncepciója

- az emberi méltóság súlyos sérelme
- rendkívül káros hatás az alapvető jogok tiszteletére
- a különbözőség nem veszélyforrás, gazdagítja a társadalmat
- különös gondosságot követel az állami hatóságoktól
- nemcsak a megtorlást szolgálja, de üzenetet hordoz: a társadalom elítéli az előítélet motiválta bűncselekményeket
- hatóságokba vetett bizalom helyreállítása

Az EJOB joggyakorlatában megjelenő sztenderdek

- hatékony és gyors nyomozás, hatósági gondosság
- bizonyítékok pártatlan értékelése
- előítéletes indíték feltárása
- előítéletes indíték feltárása, megfelelő súlyú értékelés *sui generis* tényállás hiányában is
- vegyes motiváció nem zárja ki az előítéletes indíték feltárásának kötelezettségét

Hatékony és gyors nyomozás, hatósági gondosság

- Közvetlen állami felelősség hiánya esetén is fennálló eljárási kötelezettség
- Megfelelő jogszabályi környezet
- Megelőzés
- Hatékony, gyors igazságszolgáltatás
- Tevési, nem eredménykötelezettség

EJEB ítéletek (példák):

- Nachova és mások kontra Bulgária, 2005.
- Angelova és Iliev kontra Bulgária, 2007.
- Šečić kontra Horvátország, 2007.
- M.F. kontra Magyarország, 2017.

M. F. kontra Magyarország, 2017.

- 2010. aug. 12. hajnali 1.50. lopás, tettenérés, roma elkövető
- Délután 14 óráig fogvatartás a rendőrőrsön (Gyöngyös)
- Többszöri bántalmazás (6 rendőr, 2 biztonsági őr) – kérelmező elmondása szerint utalások a roma származására (pl. „Nem bánám, ha meghalnál, legalább eggyel kevesebb cigány lenne.”)
- Édesanyja, bátyja és barátja: sérülésekkel jött ki a rendőrkapitányságról (bírószágon tanúskodtak, a rendőrség csak az édesanyját hallgatta ki)
- Körzeti orvos: bordáknál fájdalom; kórház sürgősségi osztálya: zúzódások, váraláfutások a test több pontján, ideértve a talpat is
- Panaszeljárást megszünteti az ügyészség (körzeti orvos, alibik)
- Pótmagánvád eredménytelen, hamis vád → 180 nap k. munka
- EJEB: 3. és 14. cikk sérelme (fivér, barát kihallgatásának hiánya, alibik a fogvatartásánál rövidebb időtartamra, nincs ésszerű magyarázat a sérülésekre; nem bizonyított a rasszista motiváció, DE! az esetleges rasszista motiváció feltárására irányuló nyomozati intézkedések elmulasztása)

Bizonyítékok pártatlan értékelése

- A hatóságok munkáját nem befolyásolhatja az áldozattal, vagy az áldozati csoporttal szemben érzett előítélet.

EJEB ítélet (példa):

- Stoica kontra Románia, 2008.
- Milanović kontra Szerbia, 2010.

Előítéletes indíték feltárása

- Hatékony nyomozás az előítéletes indíték tárgyában
- Egyetlen előítélet-indikátor szükségessé teszi, és minden előítélet-indikátort szem előtt kell tartani
- Különös kihívások, nem eredménykötelezettség

EJEB ítéletek (példák):

- R.B. kontra Magyarország, 2016.
- Begheluri és mások kontra Grúzia, 2015.
- Identoba és mások kontra Grúzia, 2015.
- Király és Dömötör kontra Magyarország, 2017.
- Đorđević kontra Horvátország, 2012.
- M.F. kontra Magyarország, 2017.

R.B. kontra Magyarország, 2016.

- 2011. márc. 1-16. Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület, Véderő, Betyársereg
- 2011. márc. 10. ostorral, fokossal fenyegetés, roma nők, két éves gyermek
- „Menjetek be a házatokba, büdös cigányok!”, „A véretekéből fogom felépíteni a házamat ide Gyöngyöspatára!”
- Garázdaság (Gyöngyösi Városi Bíróság), tanúkenti kihallgatás jogi képviselő értesítése nélkül,
- Zaklatás a kérelmező ügyében, az ügyészség elutasította a kte. indítványt, majd eljárás megszüntetése (nincs bcs.)
- Vádindítvány pótmagánvádlóként, majd megtorlástól való félelemből visszavonva
- EJEB: 8. cikk sérelme

Király és Dömötör kontra Magyarország, 2017.

- 2012. aug. 5. „Élni és élni hagyni” Jobbik tüntetés, 4-500 résztvevő, 200 rendőr
- vascső, ostor, arra szerelt kő, botok
- Online: cél „*az együttélési normákat betartani képtelen cigánybűnözők*” elleni fellépés
- „*ahol a cigányság megtalálható, ott a pusztítás [...] fel kell velük venni a harcot*” (Torockai László); „*ki kell söpörni az összes szemetet az országból*” (László Attila); „*eltapossuk azt a jelenséget, amit ki kell irtani az életterünkől*” (Tyirityán Zsolt)
- Vonulás, kő-, betondarab-, flakondobálás, 30 perc
- Rendőrség passzivitása, elkövetők azonosítása elmaradt, a tüntetés „*alapvetően békés jellege*”
- EJEB: 8. cikk sérelme

Előítéletes indíték feltárása, megfelelő értékelés *sui generis* tényállás hiányában is

- Az előítéletes motívumot speciális jogszabályi rendelkezés hiányában is figyelembe kell venni,
- feltárása érdekében minden szükséges intézkedést megtenni,
- és bizonyítottság esetén a büntetéskiszabás során súlyosbító körülményként kezelni.

EJEB ítélet (példa):

- Angelova és Iliev kontra Bulgária, 2007.

A vegyes motiváció nem zárja ki az előítéletes indíték feltárásának kötelezettségét

- Az elkövető tettei mögött lehet több indíték, nemcsak a tisztán előítéleletről fakadó cselekményt lehet gyűlölet-bűncselekményként értékelni.
- Az előítéletes motiváció feltárásának kötelezettségét egyetlen előítélet-indikátor előhívja függetlenül az egyéb lehetséges indítékoktól.

EJEB ítélet (példa):

- Balázs kontra Magyarország, 2015.

Balázs kontra Magyarország, 2015.

- 2011. január 21. hajnal 4 óra, szegedi szórakozóhely előtt
- Roma származású fiatalember és barátnője
- Három fiatal, ismeretlen férfi sérteget, D.E. bv. törzsőrmester csatlakozik
- „Ezzel a rohadt kis cigánnyal nem bírtok?”
- Verekedés, három barát beavatkozása
- D.E. posztjai a közösségi oldalon: „Cigány fejét rúgtam a földön.” + egyéb rasszista tartalmú poszt „másfajta szemetek is élnek köztünk”
- Feljelentés → eljárás kte. gyanúja alapján (járőrök, kérelmező barátnőjének kihallgatása, eljárás megszüntetése, az elkövetőt motiválhatta előítéletesen kívüli indíték is)
- Hivatalból eljárás garázdaság gyanúja alapján (D.E.: önvédelem, nincs rasszista célzat) → 2012. Szegedi Járásbíróság: 1 év próbára bocsátás
- EJEB: 3. és 14. cikk sérelme (a körülmények nyilvánvalóan ésszerűtlen megítélése)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE